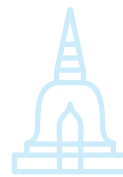

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

สาระภูมิศาสตร์

(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

สมพร อ่อนน้อม พธ.บ. (เกียรตินิยม), นศ.บ.

กุสุมาวดี ชัยชูโชติ ศ.บ., ศ.ม.

พงษ์ศักดิ์ แคล้วเครือ ศศ.บ. (เกียรตินิยม), ร.ม.

จุลพงษ์ อุดมพรพิบูล วท.บ., วท.ม.

บุญรัตน์ รอดตา ศษ.บ.

ผู้ตรวจ

รศ. ดร.ไพฑูรย์ มีกุลศล กศ.บ., กศ.ม., M.A., Ph.D.

ดร.สิริรัตน์ พงศ์พิพัฒน์พันธุ์ ศศ.บ., กศ.ม., วท.ด.

สายพิน ตันลิริ กศ.บ., ค.ม.

บรรณาธิการ

สุระ ดามาพงษ์ กศ.บ., กศ.ม.

ประจวบ ตรีภักดิ์ พธ.บ., สส.ม.

นฤชารณ์ กมลนฤเมธ ศศ.บ.

ผลิตและจัดจำหน่ายโดย บริษัท สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด

วัฒนาพานิช สำราญราษฎร์

๒๑๖-๒๒๐ ถนนบำรุงเมือง แขวงสำราญราษฎร์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

โทร. ๐๒ ๒๒๒ ๙๓๙๔ • ๐๒ ๒๒๒ ๕๓๗๑-๒ FAX ๐๒ ๒๒๕ ๖๕๕๖ • ๐๒ ๒๒๕ ๖๕๕๗

email: info@wpp.co.th

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

ห้ามละเมิด ทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่

ส่วนหนึ่งส่วนใด เว้นแต่จะได้รับอนุญาต

ผู้เรียบเรียง

สมพร อ่อนน้อม

กฤษมาวดี ชัยชูโชติ

พงษ์ศักดิ์ แคล้วเครือ

จุลพงษ์ อุดมพรพิบูล

บุญรัตน์ รอดตา

ผู้ตรวจ

รศ. ดร.ไพฑูรย์ มีกุล

ดร.สิริรัตน์ พงศ์พิพัฒน์พันธุ์

สายพิน ตันสิริ

บรรณาธิการ

สุระ ดามาพงษ์

ประจวบ ตริภักดิ์

นฤชภรณ์ กมลนฤเมธ

ปีที่พิมพ์ พ.ศ. ๒๕๖๓

พิมพ์ครั้งที่ ๑

จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม

ISBN 978-974-18-7838-3

พิมพ์ที่ บริษัท โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด นายเริงชัย จงพิพัฒนสุข กรรมการผู้จัดการ

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เล่มนี้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับให้นักเรียนและครูใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามสาระ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางที่หลักสูตรกำหนด รวมทั้งพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะสำคัญตามที่ต้องการทั้งด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต และการใช้เทคโนโลยี ตลอดจนพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทำประโยชน์ให้สังคมเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทยและสังคมโลกได้อย่างมีความสุข

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เล่มนี้ยึดแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้หลักการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยพัฒนานักเรียนแบบองค์รวมอยู่บนพื้นฐานของการบูรณาการความคิดรวบยอด ที่เน้นให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่เน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-based Learning) ซึ่งเน้นการเรียนรู้ให้ตรงกับรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) เน้นทักษะที่สร้างเสริมความเข้าใจที่คงทนของนักเรียน ซึ่งเป็นผลลัพธ์ปลายทางที่ต้องการให้เกิดตามหลักสูตร

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เล่มนี้จะสนับสนุนให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ด้านสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

คณะผู้จัดทำ

คำชี้แจง

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เล่มนี้ได้ออกแบบให้มืองค์ประกอบ ดังนี้

๑ ตัวชี้วัดชั้นปี ระบุเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนในด้านต่าง ๆ โดยแยกออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง (ตามหนังสือที่ ศธ. ๐๔๐๑๐/ว ๑๕๔๓) ซึ่งตัวชี้วัดระหว่างทางพิมพ์ด้วยตัวอักษรสีดำ ส่วนตัวชี้วัดปลายทางพิมพ์ด้วยตัวอักษรสีฟ้า

๒ สารการเรียนรู้ เป็นหัวข้อหรือขอบข่าย เนื้อหาที่นักเรียนจะได้เรียนรู้

๓ ประโยชน์จากการเรียนรู้ บอกรประโยชน์ที่นักเรียนจะได้จากการเรียนรู้

๔ คำถามชวนคิด เป็นคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

๕ เนื้อหา นำเสนอเนื้อหาตามหลักสูตร เนื้อหาบางเรื่องอาจนำเสนอโดยใช้ภาพ ตาราง แผนภูมิ แผนที่แผนที่ความคิด เพื่อให้ง่ายต่อการเรียนรู้ และประกอบด้วยส่วนอื่น ๆ เช่น

๕.๑ คำสำคัญ พิมพ์ด้วยตัวอักษรสีฟ้าต่างจากตัวพื้นแทรกออยู่ในเนื้อหา

๕.๒ เรื่องน่ารู้ เป็นความรู้เพิ่มเติมที่นักเรียนควรรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่าน

๕.๓ แหล่งสืบค้นความรู้ เป็นแหล่งความรู้ รวมทั้งเว็บไซต์สำหรับสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม

๖ กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกิจกรรมให้นักเรียนทำเมื่อจบเนื้อหาในการเรียนแต่ละหัวข้อเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ของนักเรียน

๗ บทสรุป สรุปเนื้อหาสำคัญ โดยจัดทำเป็นผังมโนทัศน์ เพื่อให้นักเรียนใช้ทบทวนความรู้

๘ กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมที่นำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ได้เรียนรู้อย่างบูรณาการในการปฏิบัติกิจกรรม

๙ การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นตัวอย่างสถานการณ์การนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

๑๐ คำถามทบทวน เป็นคำถามเพื่อประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเมื่อจบหน่วยการเรียนรู้

๑๑ ท้ายเล่ม ประกอบด้วย

๑๑.๑ บรรณานุกรม เป็นรายชื่อหนังสือ เอกสาร หรือเว็บไซต์ที่ใช้ประกอบการเขียน

๑๑.๒ อภิธานศัพท์ เป็นการนำคำสำคัญที่แทรกออยู่ในเนื้อหา มาอธิบายและจัดเรียงตามลำดับตัวอักษร

สารบัญ

สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

พระพุทธ

๑

๑. พุทธประวัติ

๒

๒. ชาดก

๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

พระธรรม

๑๙

๑. พระรัตนตรัย

๑๐

๒. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

๑๑

๓. พุทธศาสนสุภาษิต

๑๖

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

พระสงฆ์

๑๑๙

๑. พุทธสาวก

๒๐

๒. ชาวพุทธตัวอย่าง

๒๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

การปฏิบัติตนดี

๒๓๙

๑. หน้าที่ชาวพุทธ

๓๐

๒. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี

๓๔

๓. การบริหารจัดการและการเจริญปัญญา

๔๑

สาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และดำเนินชีวิตในสังคม

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

ครอบครัวของฉัน

๔๔

๑. โครงสร้างของครอบครัว

๔๔๙

๒. บทบาท สิทธิ และหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว

๕๒

๓. การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

๕๔

๔. ความสามารถและการทำความดีในครอบครัว

๕๕

๕. ประชาธิปไตยในครอบครัว

๕๗

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖

โรงเรียนของฉัน

๖๑

๑. โครงสร้างของโรงเรียน

๖๒

๒. บทบาท สิทธิ และหน้าที่ของสมาชิกในโรงเรียน

๖๔

๓. การเป็นสมาชิกที่ดีของโรงเรียน

๖๕

๔. ความสามารถและการทำความดีในโรงเรียน

๖๘

๕. ประชาธิปไตยในโรงเรียน

๗๐

สาระที่ ๓ เศรษฐศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗

สินค้าและบริการ

๗๔

๑. สินค้าและบริการที่ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

๗๕

๒. การใช้ทรัพยากรในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด

๗๙

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ การใช้จ่ายและการออม

๘๔

๑. การทำงานสุจริต
๒. การใช้จ่ายและเก็บออม

๘๕

๘๘

สาระที่ ๔ ประวัติศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๙ เวลาและการลำดับเหตุการณ์

๙๓

๑. การนับวัน เดือน ปีตามปฏิทิน
๒. การใช้เวลาในปฏิทินบอกเล่าเรื่องราว
๓. การลำดับเหตุการณ์
๔. ประวัติของตนเองและครอบครัว

๙๔

๑๐๐

๑๐๐

๑๐๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๐ สมัยของเรากับสมัยก่อน

๑๐๖

๑. สิ่งของเครื่องใช้สมัยของเรากับสมัยก่อน
๒. สภาพแวดล้อมสมัยของเรากับสมัยก่อน
๓. การดำเนินชีวิตสมัยของเรากับสมัยก่อน
๔. สาเหตุและผลของการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา
๕. ผลกระทบจากเหตุการณ์ในอดีต

๑๐๗

๑๐๙

๑๐๐

๑๑๒

๑๑๓

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๑ ประเทศไทย

๑๑๖

๑. สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทย
๒. แหล่งวัฒนธรรมในชุมชน
๓. สิ่งที่เรารักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น

๑๑๗

๑๒๒

๑๒๓

สาระที่ ๕ ภูมิศาสตร์

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๒ สิ่งแวดล้อม

๑๒๘

๑. สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเรา
๒. ความสัมพันธ์ของตำแหน่ง ระยะ และทิศของสิ่งต่าง ๆ
๓. การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศในรอบวัน

๑๒๙

๑๓๐

๑๓๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ สิ่งแวดล้อมกับตัวเรา

๑๓๙

๑. สิ่งแวดล้อมกับมนุษย์
๒. การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมรอบตัวเรา
๓. การดูแลสิ่งแวดล้อมในบ้านและชั้นเรียน

๑๔๐

๑๔๕

๑๔๗

บรรณานุกรม

๑๔๑

อภิธานศัพท์

๑๔๒

หน่วย การเรียนรู้ที่ ๑

พระพุทธ

ตัวชี้วัดชั้นปี

- ๑ บอกพุทธประวัติหรือประวัติของศาสนาที่ตนนับถือโดยสังเขป (ส ๑.๑ ป. ๑/๑)
- ๒ ชื่นชมและบอกแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด (ส ๑.๑ ป. ๑/๒)

สาระการเรียนรู้

- พุทธประวัติ
- ชาดก

ประโยชน์จากการเรียนรู้

- สามารถนำพุทธประวัติและชาดกเป็นแบบอย่างการดำเนินชีวิตและไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

คำถามชวนคิด

- การเรียนพุทธประวัติและชาดกมีประโยชน์อย่างไร

ชาวพุทธควรเรียนรู้พุทธประวัติและชาดกให้เข้าใจ เพื่อจะได้ นำแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดมาพัฒนาตนเองและอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

๑. พุทธประวัติ

พุทธประวัติ หมายถึง ประวัติของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็น **ศาสนดา** ของพระพุทธศาสนา

๑.๑ ประสูติ

พระพุทธเจ้ามีพระนามเดิมว่า สิทธัตถะ เป็นพระราชโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะและพระนางสิริมหามายา **ประสูติ** ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ที่ลุมพินีวัน ซึ่งตั้งอยู่ระหว่างเมืองกบิลพัสดุ์กับเมืองเทวทหะ

พระนางสิริมหามายา
ประสูติพระราชโอรสสิทธัตถะ

ประสูติได้ ๓ วัน

อสิตดาบสเดินทางมาเข้าเยี่ยม

ประสูติได้ ๕ วัน

พราหมณ์ ๑๐๘ คน ร่วมทำพิธีชานพระนาม
และทำนายพระลักษณะ

ประสูติได้ ๗ วัน

พระราชมารดาสิ้นพระชนม์

พระชนมายุ ๗ พรรษา

ทรงเข้ารับการศึกษาศิลปศาสตร์ต่าง ๆ

พระชนมายุ ๑๖ พรรษา

อภิเษกสมรสกับเจ้าหญิงยโสธรา (พิมพา)

๑.๒ ตรัสรู้

เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะมีพระชนมายุ ๒๙ พรรษา ได้เสด็จประพาสนอกพระราชวัง ทรงเห็นเทวทูต ๔ คือ คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ (นักบวช) แล้วทรงนำมาพิจารณาไตร่ตรองก็พบว่าชีวิตมีแต่ความทุกข์ จึงตัดสินใจพระทัยเสด็จออก**ผนวช**เพื่อแสวงหาทางพ้นทุกข์ เมื่อผนวชแล้วทรงบำเพ็ญเพียรด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นเวลา ๖ ปี ก็ได้**ตรัสรู้**เป็นพระพุทธเจ้าในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖

ที่ใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา เมื่อพระชนมายุ ๓๕ พรรษา

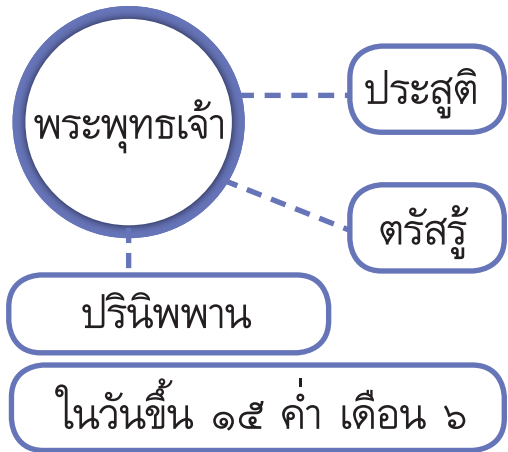
พระสิทธัตถะตรัสรู้
เป็นพระพุทธเจ้า

๑.๓ ปรีณิพพาน

หลังจากตรัสรู้แล้ว พระพุทธเจ้าได้ทรงสั่งสอนประชาชนเป็นเวลา ๔๕ พรรษา จึงเสด็จ**ปรีณิพพาน**ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ที่ใต้ต้นสาละในสาลวโนทยาน เมืองกุสินารา รวมพระชนมายุ ๘๐ พรรษา

พระพุทธเจ้าเสด็จปรินิพพาน

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

นักเรียนเลือกภาพพุทธประวัติเกี่ยวกับการประสูติ ตรัสรู้ หรือปรินิพพานที่ชื่นชอบ ๑ ภาพ ระบายสีให้สวยงาม แล้วพลัดกันนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชั้นเรียน

๒. ชาดก

ชาดก คือ เรื่องราวของ**พระโพธิสัตว์**ในชาติต่าง ๆ ก่อนที่จะประสูติและตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในชาติสุดท้าย

๒.๑ วัณณุปถชาดก: ความเพียรกลางทะเลทราย

กาลครั้งหนึ่ง มีพ่อค้าหนุ่มชื่อ ลัตถวาหะ เป็นนายกองเกวียน บรรทุกสินค้า ๕๐๐ เล่มเกวียนไปขายที่ต่างแดน ซึ่งต้องเดินทางผ่านทะเลทราย โดยเดินทางในเวลากลางคืนและหยุดพักในเวลากลางวัน เหลืออีกเพียง

นายกองเกวียนและบริวาร
นำสินค้าไปขายที่ต่างแดน

คืนเดียวก็จะถึงเมืองที่ขายสินค้า ในช่วงหยุดพักบรืวารได้ช่วยกัน
ทำอาหารใช้น้ำจนหมด

เมื่อตกค้ำก็ออกเดินทางต่อ โดยมีผู้นำทางคอยขับเกวียน
ด้วยการดูดวงดาวบนท้องฟ้า แต่เพราะความอ่อนเพลียคนนำทาง
เผลอหลับไม่มีใครคอยบังคับเกวียน วัวจึงลากเกวียนเดินวก
กลับมาที่เดิม บรืวารรู้สึกอ่อนล้าและหิวมาก เพราะได้ใช้น้ำไป
จนหมดแล้ว จึงพากันท้อแท้และหมดหวัง

นายกองเกวียนจึงเดินไปหาแหล่งน้ำ พบกอหญ้าเขียวช่อ
มกอหนึ่ง เขาเชื่อว่ามึน้ำอยู่ใต้ดิน จึงบอกบรืวารให้ช่วยกันขุดจน
เหนื่อยอ่อนก็ไม่เจอน้ำ เจอแต่หินดาน เขายังไม่ละความพยายาม
บอกบรืวารให้เอาค้อนทุบหินดานจนแตก ทันใดนั้นก็มีสายน้ำ
พุ่งขึ้นมา ทุกคนในกองเกวียนได้มึน้ำดื่มและรอดพ้นจากความตาย

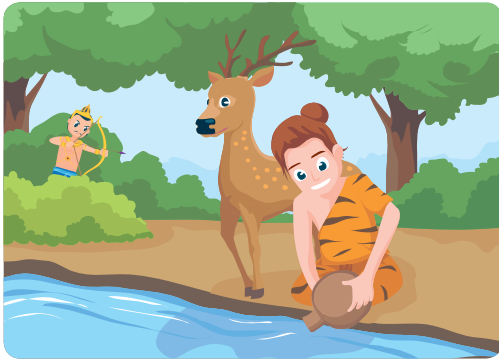

ตกค้ำได้ออกเดินทางต่อจนถึง
ที่หมายอย่างปลอดภัย

นายกองเกวียนให้บรืวาร
เอาค้อนทุบหินดาน

๒.๒ สำนวนสามชาดก: ความกตัญญูกตเวที

กาลครั้งหนึ่ง มีดาบสสองสามีภรรยาซึ่งตาบอดทั้งสองข้าง
อาศัยอยู่กลางป่าหิมพานต์ มีบุตรชายชื่อ สำนวนสาม เป็นเด็กที่มี
ความกตัญญูกตเวทีคอยเลี้ยงดูพ่อแม่

สวัณณสามคอยหาน้ำ
และอาหารไปเลี้ยงดู
พ่อแม่ที่ตาบอด

วันหนึ่ง ขณะที่สวัณณสาม
ออกไปตักน้ำมาให้พ่อแม่ ถูกเจ้า
เมืองพาราณสีที่ออกไปล่าสัตว์
ยิงด้วยลูกศรอาบยาพิษ เพราะ
เข้าใจผิด

ก่อนเสียชีวิตสวัณณสาม
ได้คร่ำครวญถึงพ่อแม่ว่า หากตน
ตายไปพ่อแม่ก็ต้องอดตายด้วย
ทำให้เจ้าเมืองพาราณสีรู้สึกเสีย

พระทัยมาก ทรงรับปากว่าจะเลี้ยงดูพ่อแม่ของสวัณณสามแทน

เจ้าเมืองพาราณสีจึงไปบอกกับพ่อแม่ของสวัณณสามและ
พามาที่สวัณณสามนอนเสียชีวิตอยู่ พ่อแม่ของสวัณณสาม
ได้ตั้งจิตอธิษฐานขอให้บุญบารมีของตนและของสวัณณสาม
ที่ได้เคยทำไว้ ดลบันดาลให้สวัณณสามฟื้น ด้วยอำนาจบุญบารมี
และคำอธิษฐาน สวัณณสามได้ฟื้นขึ้นมา พ่อแม่ของสวัณณสาม
ดีใจมาก ตาที่มอดไม่เห็นก็กลับ
มองเห็น ทั้งสามคนได้อยู่ร่วมกัน
อย่างมีความสุข

พ่อแม่ตั้งจิตอธิษฐาน
ให้สวัณณสามฟื้นคืนชีวิต

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่า วัฒนธรรมชาดก
และสวัณณสามชาดกให้ข้อคิดเรื่องอะไร สรุปข้อมูลร่วมกัน
แล้วจดลงในสมุด

บทสรุป

พระพุทธ

พุทธประวัติ

ประสูติ

- พระพุทธเจ้ามีพระนามเดิมว่า สิทธัตถะ เป็นพระราชโอรสของพระเจ้าสุทโธทนะและพระนางสิริมหามายา ประสูติในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ที่ลุมพินีวัน หลังประสูติได้เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น อสิตดาบสเดินทางมาเข้าเฝ้าม พระเจ้าสุทโธทนะได้เชิญพราหมณ์ ๑๐๘ คน มาทำพิธีชานพระนามและทำนายพระลักษณะ พระราชมารดาสิ้นพระชนม์ ทรงเข้ารับการศึกษาศิลปศาสตร์ต่าง ๆ อภิเษกสมรสกับเจ้าหญิงยโสธรา (พิมพา)

ตรัสรู้

- ขณะเสด็จประพาสนอกพระราชวัง ทรงเห็นเทวทูต ๔ แล้วทรงนำมาพิจารณาไตร่ตรอง จึงตัดสินใจพระทัยเสด็จออกผนวชเพื่อแสวงหาทางพ้นทุกข์ เมื่อผนวชแล้วทรงบำเพ็ญเพียรด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นเวลา ๖ ปี ได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ที่ใต้ต้นพระศรีมหาโพธิ์ ริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา

ปรินิพพาน

- พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนประชาชนเป็นเวลา ๔๕ ปี จากนั้นได้เสด็จปรินิพพานในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ที่ใต้ต้นสาละในสาลวโนทยาน เมืองกุสินารา

ชาดก

รัตนูปถชาดก: ความเพียรกลางทะเลทราย

- ข้อคิดหรือคุณธรรมจากชาดก: ความเพียรเป็นสิ่งที่ควรกระทำ เพราะเมื่อได้กระทำแล้วทำให้ตนเองประสบความสำเร็จในสิ่งที่มุ่งหวัง

สุวัณณสามชาดก: ความกตัญญูกตเวที

- ข้อคิดหรือคุณธรรมจากชาดก: ความกตัญญูกตเวทีต่อพ่อแม่เป็นสิ่งที่ควรกระทำ เพราะเมื่อได้กระทำแล้วทำให้ตนเองและพ่อแม่มีความสุข

กิจกรรมเสนอแนะ

๑. นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความเหมาะสม แต่ละกลุ่มช่วยกัน รวบรวมภาพพุทธประวัติ และนำมาจัดป้ายนิเทศร่วมกัน แล้วให้เพื่อน ๆ สะท้อนความคิดเห็นร่วมกันในชั้นเรียน
๒. นักเรียนเลือกภาพชาดกที่ชอบ ระบายสีให้สวยงาม และนำมา ติดที่ป้ายนิเทศ แล้วให้เพื่อน ๆ สะท้อนความคิดเห็นร่วมกัน ในชั้นเรียน

การประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

- นักเรียนนำแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากวัณณุปถ-ชาดกและสุวัณณสามชาดกไปปฏิบัติหรือประยุกต์ใช้ชีวิต ประจำวันได้อย่างเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น มีความเพียรพยายามในการศึกษาเล่าเรียนและการทำงาน มีความกตัญญูกตเวทีต่อพ่อแม่

คำถามทบทวน

๑. พระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพานในวันใด
๒. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากการศึกษาพุทธประวัติบ้าง
๓. ชาดกเกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าอย่างไร
๔. วัณณุปถชาดกและสุวัณณสามชาดกให้ข้อคิดในเรื่องใด
๕. นักเรียนจะนำข้อคิดจากพุทธประวัติและชาดกไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวันอย่างไร